

Etika v klinické psychologii

etický kodex AKP

jednací řád

etické aspekty psychodiagnostiky

vztah s pacientem/klientem

etický kodex AKP

- obecné zásady
- výkon profese
- vztah k pacientům
- vztah k jiným odborníkům

- stanoviska EK

jednací řád EK AKP

- ◉ podnět vs. stížnost
- ◉ průběh řízení
- ◉ opatření
 - projednávání
 - odborná supervize
 - důtka
 - pozastavení členství v AKP
 - vyloučení z AKP
 - oznámení správnímu orgánu

etika v psychodiagnostice

- etické problémy závislé na oblasti působení psychologa
- regulace psychodiagnostiky v kodexech většinou jen obecně
- APA – oddíl 9 Assessment (11 standardů)
- Standardy pro pedagogické a psychologické testování (nejnovější vydání 2014)

diagnostický proces

○ Toeplitz – Winiewská (2008)

etapy diagnostického procesu

- diagnostický kontrakt
- průběh dg. zkoumání
- zakončení dg. zkoumání a sdělování výsledků vyšetření

oblasti diagnostického procesu

- autoři testů
 - psychometrická kvalita metod
- vydavatelé testů
 - ochrana testů (klasifikace podle nároků na uživatele)
- uživatelé testů
 - povinnosti podle Standardů
- testované osoby
 - práva i povinnosti podle Standardů
 - informovaný souhlas

Klasifikace psychodiagnostických metod nakladatelství Hogrefe - Testcentrum podle požadavků na vzdělání uživatele

Tato klasifikace navazuje na standardy pro psychologické testování (APA, EFPA) a kodexy pro psychologickou praxi. Jejím cílem je optimální využití psychodiagnostického potenciálu každé metody i ochrana před zneužitím těchto metod. Obsah klasifikace vychází z podmínek licenčních a autorských smluv a z doporučení profesních sdružení psychologů (ČMPS, UPA).

Kategorie A Metody, zařazené v této kategorii, jsou určeny absolventům bakalářského a magisterského stupně akreditovaného studijního oboru psychologie. Používat je mohou také absolventi akreditovaného studijního oboru pedagogika, andragogika, personalistika a dalších příbuzných oborů po zaškolení pro jejich administraci, vyhodnocení a interpretaci ve školicím a výcvikovém kurzu (podrobnosti na stránkách příslušné metody).

Pro vybrané metody kategorie A (MSCEIT, ADOS-2, GPOP, LJI, MABC-2) doporučujeme pro adekvátní interpretaci a využití jejich výsledků absolvování školicích a výcvikových kurzů i absolventům studijního oboru psychologie.

Kategorie B Metody jsou určeny absolventům bakalářského a magisterského stupně akreditovaného studijního oboru psychologie.

Kategorie C Metody jsou určeny absolventům magisterského stupně akreditovaného studijního oboru psychologie. Pro administraci a vyhodnocení metod, interpretaci výsledků a jejich využití je nezbytné absolvovat odborné zaškolení, minimálně však školicí a výcvikový kurz.

sdělování výsledků vyšetření

- specifika oproti jiným oblastem, především v medicíně
- specifika sdělování výsledků vyšetření dětí
- formulace písemné zprávy

psychodiagnostická dokumentace

- kategorie dokumentace (nálezy, poznámky, protokoly, doplňující informace...)
- ochrana testových dat
- ochrana osobních údajů testovaných

testování na počítači/internetu

- otázky ekvivalence počítačové a tradiční formy metody
- přínosy komputerovaného testování
 - vnímáno jako méně ohrožující, větší ochota vypovídat, menší sebe prezentace
 - CAT – méně zatěžující pro testované
- nevýhody
 - malá kontrola u internetového testování
 - nemožnost zásahu u emocionálních reakcí
 - ochuzení o pozorování klienta při testování

etické problémy v psychodiagnostice ČR

- výzkum Svobody et al. (2006)
- individuální a skupinové rozhovory, dotazník (N=473)
- okruhy etických problémů
 - metody
 - kvalita práce
 - sdělování výsledků
 - důvěrnost údajů
 - nespokojení klienti
 - dopad výsledků
 - klient vs. zadavatel

Vztah s pacientem/klientem

- základní principy
 - nonmaleficence
 - autonomie
 - spravedlnost
 - kompetence

Hranice profesionálního vztahu

○ hranice vztahu

- definování rolí, podmínek terapie vč. finančních
- má dát klientovi pocit bezpečí, srozumitelnosti

○ boundary crossing (překročení)

○ boundary violation (porušení)

Výzkum chování psychoterapeutů

- Pope, Tabachnick, Keith-Spiege (1987)
- 83 chování, posouzení výskytu a etičnosti
- 456 amerických psychoterapeutů

- univerzální “přestupky”
 - sebe-odhalení terapeuta v rámci terapie
 - sdělení klientovi, že se na něj zlobí
 - oslovování křestním jménem, podání ruky
 - přijetí drobného daru od klienta
 - sexuální přitažlivost ke klientovi

Sexuální kontakty s klientem

- široké spektrum chování
- různé odhady výskytu
- téměř vždy poškozující pro klienty
- ze strany terapeuta nezvládnuté přenosové/protipřenosové vztahy

- omezení se vztahuje i na kontakty po skončení terapie

POMÁHAT A CHRÁNIT

